

Landsmåls- och Folkminnesarkivet
Uppsala

dl 49

LYNNE OCH KARAKTÄR.

Märk, att till denna frågelista föras endast ord, som avse mera konstanta lynnes- och karaktärsegenskaper, alltså t.ex. argsint (men ej arg), gladlynt (men ej glad), rädd av sig (men ej rädd)! Om egenskaper, som framträda särskilt vid arbete (t.ex. flit, lättja, slarvighet), se frågelista M 40 "Arbete, trötthet och vila"; om egenskaper, som framträda särskilt i talet (t.ex. lögnaktighet, trovärdighet), se frågelista 35 "Tala och tiga".

Var i fråga om denna lista alldeles särskilt noggrann med att som sagesmän använda endast rent dialekttalande personer, att förbigå alla ord, som ej kännas som ren dialekt, och att låta alla egendomligare ord åtföljas av belysande fraser!

I. Allmänt om lynne och karaktär.

1. Lynne (lönne): finns detta ord i målet? Har det annan betydelse än i riksspråket, t.ex. god arbetslynne 'god arbetslust'? Lyn-nig, skölig?

2. Beteckningar för 'lynne' i betydelsen 'sinnesart, sinnelag, medfött anlag': art, gemöt, humör, lag, kynne, skepna, sätt för 'till sinnet (så eller så) beskaffad': funtad, sinnad, skapad för 'på något sätt ovanlig sinnesbeskaffenhet': gäd (det är väl något gäd på honom 'han är väl ovanlig till lynnet på något sätt')?

3. Beteckningar för 'lynne' i betydelsen 'sinnesstämning': bog (är du på den bogen, då lönas det inte tala vid dig), bus (han har det buset på sig), döger (han var i de gäda dögera), ge (jasa, han är nu i det där ge), gäte (när han är i det gätet, är det ingen vän att tala med honom), il (han är på ett vrängt il), lag (på fruntlaget 'vid dåligt humör'), luna (jag råkade inte på honom i den goda lunan), lund skede (då hon kommer på det skedet 'på det humöret')?

4. Beteckningar för 'hastig förändring i lynnet (nyck)': bläd, bus (han har de busen på sig 'han har sådana nycker'), il (det var en il, som kom över honom 'han fick hastigt ett annat sinne'), lunafall (han har sina lunafall), rid, åtkom, skov?

5. Beteckningar (utöver ovan anförda) för 'som är vid dåligt lynne (misslynt, missnöjd, missbelåten)': burig, fnör, frunt, hugglös, illatagen, illtyckt, långpungad, misstyckt, moken, muttig, olagad, omoder, onådig, purkig, poss, puttig, småmunt, snifsen, snillande, på snurren, snusen, sommer, sporrig, virig, även för 'vara vid dåligt humör': bura, marra, mula, mulbännas, stura, trula, tycka illa vara, tycka (vara) åt, (han tycker vara åt för jag sade så 'han är misslynt etc.') för 'bli på dåligt humör', kyta å fruntstunnen, omånas, komma på snedsidan, har du trampat i björndret? (till surmulen person)?

6. Beteckningar för 'som är vid gott lynne': god-alen, på god-laget, på godsikedet, humörlig, ljusmunt, välen?

7. Finns något adverb med betydelsen 'allteftersom ens lynne är': lunevis, t.ex. hon är lunevis könn 'hon är trevlig, allteftersom hennes lynne är'?

8. Finns möjligen någon särskild beteckning för 'karaktär (själs-
läggning, själslig hållning)': gehör, öter?

9. Beteckningar för 'som har en god karaktär (redbar, reäl, är-
lig)': hävlig, rehalig, riktig, svensker för 'man med god karaktär,
förträfflig man, karlaktar': klase, kustus, röse, skrovkarl?

10. Beteckningar för 'som har en dålig karaktär (moraliskt ord)':
nägg (tjuven är näggare än andra, men allra näggast är fan), för 'män-
niska med dålig karaktär': illstrik, smörjel, syndstraff (ett synd-
straff till karl), vanpating 'sedligt fördärvad människa'?

Om beteckningar för 'brottslig' och 'brottsling', se frågelista
M 58 "Brott och straff", punkterna 14 och 18.

II. Speciella lynnes- och karaktärsegenskaper.

11. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseom-
rådet 'underlig till lynnet, konstig till lynnet, besynnerlig till
läggningen'. Ex.: behändig, enröjen, särlynt, särsint.

12. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseom-
rådet 'som på grund av ett krångligt lynne är svår att göra till lags,
krånglig på grund av egendomligt lynne'. Ex.: anssam, bracklig, bän-
dig, frånbarlig, frånvriden, knaggig, olagsam, störjig, vreslig,
vrångvärig, vånglig 'krånglig att komma till rätta med'; han kränger
alltid, kan inte få det till pass 'krånglar', bända, vresa 'krångla',
knaggebagge, vredexal 'krånglig, omedgörlig människa', gregge, kvil-
ler 'krångelmakare', krackel, krushuva 'kvinna, som är krånglig och
svår att göra till lags'.

13. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelse-
området 'inbunden till lynnet, sluten, (folk)skygg, dolsk, lömsk'.
Ex.: doll, enslig, (hon är bliven så enslig till sinnes), folk-isk,
folkskjugg, folksrädd 'folkskygg', ljumsk, limjig, lundsk, lönsk
'lömsk', muggig, skjogg, skuggig, skärrig, limjas 'vara lömsk'; boe
'sluten och tvär människa', drul, burkgubbe 'sluten och tvär man',
gömmor 'förbehållsam, sluten person',

14. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseom-
rådet 'svårmodig, tungsint, melankolisk, dystert, grubblande, som gru-
var sig'. Ex.: dorslig 'nedstämd och gruvsam till lynnet', dumpen, gle-
mig, glämmig, grillig, grubblig 'grubblande', dödlig, kåven, lirksjuk,
rämlös 'utan livslust', sannsalig 'vemodig, melankolisk', simper,
stur, träen 'som saknar levnadslust'; råta 'vara melankolisk';
gruver 'person, som ständigt gruvar sig', hänglöp 'hängsjuk person';
grubbelsjuka, grubbling, menska 'nedslagenhet och olustighet'.

Finnas allvar, allvarsam o.dyl. i målet, vad betyda de, och hur
användas de?

15. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseom-
rådet 'surmulen, trumpen, butter, knarrig, vresig'. Ex.: arpen, besig,
betot 'bitter', burkig, butt, buttig, buttrig, böskig, futtrig 'mur-

rig', grinig, grölig, kirrig, knarkig, knarrvulen, knorrig, kylsig, kyrlig, menvis, mulen, muttig, myllig, oggig, ogärslig, olm, pitug, pluten, porken 'vresig', putten, sekig, seksam, skyssnig, skälig, snarp, snutig, stuntig, sursam, toen, traggig, trumfig, truttig, tut-tig, tvärvindig, tvärvulen, tyen, tyken, vranten, vrebbig, vreggig; birra 'vara sur och tvär', dröla 'vara butter och tvär', kesas 'gå och vara surmulen', molpa, nurra, snutta, porka 'vara knarfig', possa, stura, sura(s) 'vara surmulen', tjuras, ulma 'vara ond och tvär', vränga; butterbook, böskare 'trumpen och argsint person', durvel 'trumpen. osällskaplig person', jänker, knarkrygg, knärrvig 'knarrig mansperson', tvärvig, krumbagge, kromling, mumlus 'surmulen karl', murrefax, måpeskägg, sniper, torrvigge, trumpe, tvärslägger, tvärvägge 'tvärvig, vresig man', vrek 'tvärvig'; pulma, burtytta 'surmulen kvinna', surhilla, surlugga, tannhaspa 'gammal, vresig käring'.

16. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'fallen för att gräla, trätgirig, grälsjuk'. Ex.: dundrig, gentalig, gnabbig, gnagig, grönsig, grälig, knåtasam 'smågrälsam', kretig, tadelsam 'tadelsjuk', trätsinnad, åvkäftig; bälghund, grälpåse 'trätgirig man', gräbblare, kreter, trätbock; dånfitta 'trätgirig kvinna', kreta.

17. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'elak, led, illvillig, illasinnad'. Ex.: elaksinnad, förblistrad, ill, illfrantig, illfäna, illgärdig 'skadelysten', illklift, illnaglig, illrådlig, illsinnig, illsniktig, illviljog, illvolen, led (du får inte vara led vid kattan; Karin är led, men inte är hon elak), ledhågad, ond; däkur, elaking, elakmes, galle, illnagling, ledmes, styggfågel 'elak, illasinnad man'; elaksibba, elakända, förargla 'illasinnad kvinna'; ledhet, ledska, loll 'elakhet'.

Redogör särskilt ingående och med anförande av flera exempel för betydelsen och användningen i målet av orden elak och ond!

18. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'hämdgirig, retfull'. Ex.: enog, geot, harmgirig, hemgällig, menig, retslig, menbälg 'retsam man', menflisa 'retsam kvinna', retstioka.

Äro vissa folktrosföreställningar knutna till något av dessa ord, t.ex. hemgällig? Ex.: inte tör jag ha ihjäl kattan, för hon kan vara hemgällig (gå igen efter döden och göra skada).

19. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'hårdhjärtad, ohjälpsam'. Ex.: hårdhjärtig, hårdsint, illavulen, ohjälplig, trägdud 'hårdhjärtad, känslolös person'; härda 'sinnets hårdhet, ondska'.

Anm. Om beteckningar för 'snål', 'girig' etc., se frågel. M 40 Arbete etc., punkterna 25-30.

20. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'sveckfull, falsk, bakslug'. Ex.: dolsk, paraktig, rävharig, slink, snevis, smogen, rävlundes 'bakslugt', smiter 'falsk, hal människa', slekamiss 'falsk, hal och inställsam människa'; falska 'falskhet', falskeri 'svek'.

Jfr frågel. M 61 "Tanke, förstånd och minne", punkterna 22-23, om

'fiffig', 'knipslug' etc.!

21. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'fallen för att gråta och jämra sig, gråtmild, pjunkig, vekhjärtad, känslig, lättrörd'! Ex.: blöd, blödfängen, blödig, blöt, blötsinnad 'blödsint, känslig, vekhjärtad', blötögd 'fallen för att gråta', fjunkig 'pjunkig, gråtmild', gnögslig 'fallen för att jämra sig', gråtig, grätt, kirrig 'fallen för att lipa och gråta', kuslig 'som jämrar sig för allting', jämmerdal 'person, som jämrar sig för allting', lipig, lirkig 'gudsnådlig och gråtmild', mirrig 'gråtmild och kinkande', mjälet 'som har lätt att jämra sig', peplig 'pjunkig', pillig 'gråtmild', pjukig 'pjunkig', vippig, ajäslig; blödas 'bli mera vek till sinnelaget'; blöting 'blödsint person', flepertrut 'en som har lätt för att gråta', pippe 'pjåkig och tårmild person'; blåsa 'pjunkig kvinna', jamla, lirka 'gudsnådlig och gråtmild kvinna'.

22. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'feg, räddhågad, rädd av sig, klenmodig, mesaktig'! Ex.: basot, beg, bång, bångig, deghjärtad, fisig, flepig, greder, gruvsam, harhjärtad, räddfisig, omodad, ottig, pjasig, skrämsen, skälven; meka 'vara utan mod'; bas 'mes, pultron', ekornshjärta 'feg stackare', fispung, harbracke, hynklare, pjase, pjex, räddfis, räddskit; dölska 'brist på mod', rädda.

Anm. a. Om feg i betydelsen 'som snart skall dö', se frågelista M 45 "Liv och död", punkt 5.

Anm. b. Om beteckningar för 'blyg av sig' etc., se frågel. M 37 "Människans utseende etc.", punkt 59.

23. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'kallsinnig, temperamentslös, känslolös, liknöjd, håglös'! Ex.: bäggesbörg, dull, kallsklig, liksäll, tycklös, åhåglös, håglösprim, ispigge, stelbock 'känslolös människa'; håglösa 'håglöshet'.

24. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'trilsken, tjurskallig, styvsint, egensinnig, envis' (obs.: ej i betydelsen 'ståndaktig, ihärdig', se punkt 25!), 'hårdnackad, motsträvig, stursk'! Ex.: annsäm, avig 'som sätter sig på tvären', båg, bäg, bälgig, bändig, enfäng, enhygd, enkynnerlig, enrodd, enrådig, ensvåldig, ensint, ensk, enträgsen, frånlåtig, genstridig, genvulen, genvördig, hårdbalig, hårdnackig, illavulen, katig, kivstark, krig(er), kvacker, kyndig, oppstunasig, oppstinarig, påståen, seg, skallböl, stel, strilåten, tarvsen, trassaktig, trelsk, trissig, trä, tvärtför, van-terig, vrång, vrängsen; bågas 'vara envis och förarglig', enfänga sig 'vara envis', envetnas, ha finnhuvud, trassas, 'vara tredsk', triskas 'tredskas'; budjel 'styvsint person, tjurskalle', bungel 'styvsint, envis person', bändhäl, bönox, enstone, enveting, enhärdsgris, envisgris, genstörting, göt 'tjurhuvud, envisskalle', knes, kränge 'vrång, förarglig person', steling 'hårdnackad, omedgörlig person', vredkarl 'person, som sätter sig på tvären'; envisa 'envishet', trilska.

25. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'ihärdig, envis, ståndaktig'! Ex.: hållig, ihållad.

26. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseom-

rådet 'snarstucken, argsint, lättretlig, hetsig, häftig till humöret, som har ett otåligt lynne'. Ex.: apper, biggig, birrig, brant, bråd, brådsint, brömsig, eldfång, ettrig, foss, fnos 'argsint, lättretad', frän, frön, granntyckt, harmgifig, hastig, illtycken, illtyckt, åttycande, åttysten 'snarstucken', kirig 'otålig', knörrig, kvetig 'otålig, snarstucken', mör 'otålig, lättretlig', onyttig, prippsk, purrig, pöcken, ryd, samvetsgramn 'snarstucken, argsint', sinnig 'argsint', skyndsint 'snarstucken', frön, skör 'snarstucken', snippsk, snurr, snäggal 'kort för huvudet', snäv, stäckig 'snarstucken, retlig', sticken, sticksint, stinnsint 'uppblåst av ondska och arghet', stäckdräkt, tisint, tyckmycken, åt-tyckt; borras 'vara snarstucken'; argsibb, etterkoppe 'argsint karl', bigge, blärulk 'snarstucken person', etterpigge, girs 'lättretlig person', hastigkarl, ilskesbyx, snåver 'snarstucken person', verne 'snarstucken och argsint person'; argsimpa 'argsint kvinna', bigga, bissa 'sticken kvinnsperson', blära, etterbilla, ilskespyla, stickenbirra, styggpiska, humör 'hetsigt sinnelag', storsinn 'häftigt sinnelag'. Finnas hithörande ord med mera specialiserad betydelse: arbetsill 'argsint i arbetet', stuguill 'argsint inomhus', lillbigge 'liten men argsint person', rödtupp, tuppe 'rödlett och argsint person'?

27. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'ombytlig till lynnet, ostadig, flyktig, obeständig, obetänksam, nyckfull'. Ex.: dögersgod, flanig 'ostadig till lynnet', flågig 'flyktig', fläktig 'flyktig, opålitlig', gealös 'flyktig, ombytlig till sinnet', gedig 'örolig till sinnet', gärvill 'ombytlig till sinnes', ilig 'som har ett ombyttigt lynne', ilkastad, kyndig, skiftig 'nyckfull, ombytlig till lynnet', lungod, lötesgod 'ombytlig till lynnet', mångrådig, skyssig, slaval, han är litet hit och dit, vinglig 'ombytlig, opålitlig', tirådig, tvetydlig 'obeständig till lynnet', tvinnig, vidslodig 'ostadig, flyktig', vagelsinnad, vängäten, vinkulmodig, vimrig, vindig, vrillig, åfångsam 'ombytlig till sinnet'; flana, flansa 'vara obetänksam'; kastandekarl, villilapp, vingelkärna, vingelstake 'ostadig karl'; flågmärr 'flyktig kvinna'; gäalöshet 'ostadighet till sinnet', svinkande 'opålitlighet', vagelsinne, vankmod, vekel, vispighet.

28. Teckna upp från riksspråket avvikande ord och uttryck inom betydelseområdet '(sexuellt) lättsinnig, lättfärdig, liderlig'. Ex.: elemenskad, fjasvulen, fladdrig, flaken, flasaktig, flasig, flaxig, flöjtad, hyppjig, klåbett, lätt, lättfällig, lös på tråden, skofted; flena, skessa 'vara lättsinnig'; flog 'lättfärdig människa', skjut; flaxare 'lättfärdig man', utridare; fladdra 'lättsinnig kvinna', flik, floka, flöjta, grissla, knispa, kofsa, piska, rännerska, skarta, skorta, skofta, skossa; flättja 'lättsinne, liderlighet', flåk.

29. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'godmodig, fryntlig, gemytlig, saktmodig, foglig, jämn till lynnet'. Ex.: godaktig, godliten 'foglig', godkynt, godsam, godsklig, gänlig, långsint, lävis 'fryntlig, medgörlig', sakta, saktlig, sinnlimmig, smydig 'undfallande', spak, stillsam 'saktmodig', säver, sä-

velig, tåglig, töjlig 'foglig'.

30. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'tålmodig, försynt, anspråkslös, stillsam'. Ex.: ager 'varsam', blygvolen 'blygsam', dus 'stilla, sedig', däl 'stillsam', gänlig 'medgörlig', lidsam 'mild', liten 'anspråkslös', lämplig 'foglig', nådig 'lugn (om barn)', rolig 'lugn, saktmodig', synig 'försynt', tockfalter 'blygsam', tulumodig, tulusam 'tålmodig', varsynt 'försynt'; belunn 'tålmod', hyggja 'försynthet', tulumod, tål 'tålmod'; fnase, skredel 'stillsam, försynt person'.

Anm. Om beteckningar för 'betänksam' etc., se frågel.

M 61 "Tanke, förstånd och minne, punkt 5; om beteckningar för 'sölig' etc., se frågel. M 42 "Brådska etc.", punkt 10.

31. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'yr, yster, livlig, eldig, överdådig, oregerlig'. Ex.: alen, blarig, fyrig 'livlig', fejer, fägen 'livlig', "pigg", gladig 'livlig och oeftertänksam', gel, hirsig, hyrig, hämig, kullan är mera vild än tam 'yr, yster', kvant 'livlig, kvick', kängs, kåsig, kåt, livig 'livlig', månesgalen 'yster, mycket vild', ogiven 'uppsluppen, överdådig', riskig 'fallen för stoll och "skoj"', röstgalen 'övermåttan yr, självsvåldig', skyr 'livlig, munter', språk 'livlig, uppsluppen', todig 'livlig, yster, kåt', villsk 'vild, galen, yr', vipplustig, yrjig 'yster, överdådig', yrande, ör, örsker, övergiven 'överdådig, uppsluppet glad'; happra 'vara överdrivet livlig', pitra 'sjuda av levnadslust', örla 'vara yster', krile 'livlig och yster person', krybuss, urskalle 'yster person', villfärling, vildskifting 'oregerlig människa', viltning 'vild, yr människa', yrbase 'yster, obetänksam yngling', yrjan 'överdådig sälle', örling; flagget 'yrhätta', flamsa 'överdrivet glättig kvinna', flattra, glödhyppa 'yrhätta', resskonta 'kvinna, som är benägen förlek och ras', ryssepiska 'yster och oförvägen flicka'; pitri 'eldigt lynne', rämma 'livslust'.

32. Teckna upp från riksspråket avvikande ord med betydelsen 'nyfiken' o.dyl.! Ex.: anpén, besvärad, (besvärad i grannom 'nyfiken på grannarna'), brygd, brådfiken, fåtidsam, förveten, nysfiken, ofarsam, stursam; besvärnisse, brygdspjäte 'nyfiken person'; förvett 'nyfikenhet'.

33. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'frimodig, hurtig, käck'. Ex.: fribrusig, frikostig 'frimodig', humörlig 'som har ett friskt humör', karsk, kep, ykker 'käck'.

34. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'modig, djärv, morsk'. Ex.: bald, duven, frank, frivågen, frivågsen, garv, katig, knålin, modänes, obang, oförfären, språk, funtus 'modig man'; dörve, garvhet 'djärvhet', nänne, raust 'mod'.

Redogör i detalj och med anförande av exempel för målets användning av ordet djärv ('modig'? 'ivrig'? 'framfusig'? 'duktig?')!

35. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'oförvägen, dumdristig, våghalsig, oförsiktig'! Ex. drist, dristlig, grisk, illvettig, nännig, närsöken, oförsien, oförväglig, råmodig, tillhätten, vågelig, vågen, bevågen, våghalsad, vildgagel 'dumdristig person', yrjan 'överdådig sälle', dristeshet 'djärvhet'.

Anm. Om beteckningar för 'obetänksam', se frågelista M 61 "Tanke, förstånd och minne", punkt 6; om beteckningar för 'framfusig, oförskämd', se frågelista M 37 "Människans utseende etc.", punkt 57; om beteckningar för 'vårdslös', se frågelista M 40 "Arbete, etc.", punkt 24.

36. Teckna upp från riksspråket avvikande ord och uttryck inom betydelseområdet 'högmodig, stolt, högfärdig, övermodig'! Ex.: bjärt, bunt, bål, båg, börg, bös, grym, gäv, häv, hävlig, högtänkt, jonsk, karlig, kaxig, knock, krum, krävstinn, krönsk, kyndig, modd, nackgill, simpernätt, stor i hättan, stor i krävan, stor på sig, storaktig, stram; översynt; bålas, nippra, ofsa sig, pysa, storas 'vara högmodig'; fasur, knes 'högmodig man', stormod 'högmod'?

Jfr frågelista M 37 "Människans utseende etc.", punkt 50, om beteckningar för 'som sätter näsan i vädret'; frågel. 35 "Tala och tiga", punkt 123, om beteckningar för 'skrytsam'.

37. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'gladlynt, glättig, munter, skälmsk'! Ex.: gladfångd, gladlätt, gladsam, glägg 'glad till humöret', humörlig 'som har ett glatt humör', lustelig 'munter', lättfärdig 'gladlynt', lättlivad 'som har ett lätt humör', lättsam 'gladlynt', lättsinnad 'som har ett gott humör', lättslig, lättsinnig 'gladlynt', morig 'glättig, munter', rosam 'munter', skälmig 'skälmsk'; mutde 'gladlynt person', glädighet 'glättighet'.

38. Teckna upp från riksspråket avvikande ord inom betydelseområdet 'godhjärtad, snäll, mild, välvillig, hjälpsam'! Ex.: beskedlig, biståndig 'hjelpsam', blid, blidog, blidfallen, blidsinnad, duglig 'snäll, godhjärtad', folkomlik 'öm mot sina medmänniskor', frak, fräk, giller, god av sig, godgörandes 'hjelpsam', godsind, godhjärtlig, godmild, godsklig, godvelig, godviljog, godvulen, hjelplig 'hjelpsam', möj 'snäll', godsam, natursnäll, sinnlig 'godsinnad', skälls 'beskedlig, snäll'; blida 'mildhet', godhjärtlighet, godskap.

Redogör i detalj och med anförande av exempel för den från riksspråket avvikande användningen i målet av ordet god (det är av godo gjort 'det är lagat av goda ingredienser', skulle du se dig godan odla här? du är god till svara 'du är så god och svarar', för godköp 'för billigt pris', hon har blivit god 'befriad från efterbörd', han ser ut godgoddum 'riktigt dum', han är god för sig, han 'god i sina egna ögon', det går inte att göra med godor, förrän.. 'man kan knappast göra det, förrän'.